

[Kristen Amby.]

forslaget er kommet, som det er, er det af Hensyn til en bestemt Kategori af Tjenestemænd, som kan rammes efter Loven. Der er nemlig den Forskel paa Præster og alle andre Tjenestemænd, at er en Præst afskediget og sat fra sit Embede, selv om vi saa senere fik en Appellinstans, hvor han kunde frifindes, saa er det irreparabelt; han kan ikke genindsættes i det samme Embede, simpelt hen ikke ... (*Kristian Nygaard*: Det kan Lærere da heller ikke!). Det siges, at det kan en Lærer heller ikke. Det er muligt, men i hvert Fald er der det ganske særlige, at man har friere Kaldsret for Lærere end for Præster. Man ved, at i det Øjeblik, Menighedsraadet enstemmigt indstiller en Præst, har Regeringen efter Praksis en vis Pligt til at udnævne ham. Saaledes ligger det for Præsternes Vedkommende. Men i øvrigt gælder mit Forslag ogsaa Lærerne, det maa jeg dog sige, og det kan jo ikke gøre det ringere. For visse Kategorier, altsaa baade Præster og Lærere, gælder det — hvis det altsaa er rigtigt, hvad der siges for Lærernes Vedkommende —, at er de først afskediget, kan de ikke genindsættes, og derfor er det efter min Mening næsten en Nødvendighed, at der træffes saadanne Foranstaltninger, at man ikke lader en saadan Doms Konsekvenser træde ud i Livet, saadan at det er umuligt at reparere det, selv om man senere kom til en frifindende Dom, hvad jeg jo ikke kan vide, om man gør eller ikke gør.

Dernæst har den højtærede Finansminister omtalt denne specielle Kendelse, altsaa det specielle Tilfælde, Manden. Det er rigtigt, at det ikke er Rigsdagens Sag — det kan Rigsdagen naturligvis ikke — at udtale sig om, hvorvidt en Dom er rigtig eller ikke. Naar jeg desuagtet — skønt ogsaa jeg i høj Grad hylder det Princip lige som i øvrigt Princippet at tie, naar Retten sidder, og tie, naar Retten har talt — har draget Spørgsmaalet frem paa denne Maade, er det, fordi det forekommer mig evident, at det i selve Dommens Begrundelse, dens Præmisses, er klart udtrykt, at man ikke har dømt Manden for noget, han selv har gjort, men for, hvad hans Døtre har gjort, og dette fremgik ogsaa tydeligt af, hvad den højtærede Finansminister nu sagde.

Alle Dommerne, ogsaa den dissenterende Dommer, er enige i, at Manden ikke kan blive siddende i sit Embede, idet det passerende har umuliggjort ham at være i Sognet: Præsten er kommet i et Modsætningsforhold til en Del af Sognebørnene, derfor maatte han bort. Det er muligt, dette

er rigtigt; jeg kan heller ikke udtale mig om det Spørgsmaal. Ogsaa den dissenterende Dommer har begrundet sin Afgørelse med dette Hensyn, ligesom det i øvrigt staaer i selve de samlede Præmisses, at det er et Hensyn, man maa lægge Vægt paa. Deroverfor maa jeg have Lov til at sige: Hvad kommer det denne Dømstol ved? Det er muligt, maaske endda sandsynligt, at Præsten ikke kan fortsætte i sit Embede senere. Saa har man den sædvanlige Vej, der altid staaer Administrationen aaben: at undersøge Tjenestemandens Forhold, altsaa her en Præsts Forhold; saa kan man komme til den Anskuelse, at han er kommet i et saadant Modsætningsforhold til sine Sognebørn, til sin Gerning, at det er umuligt for ham at forblive der, og saa kan man naturligvis administrativt, under det Ansvar, man saa har, træffe de Foranstaltninger, man nu mener er hensigtsmæssige.

Men jeg minder om, at her drejer det sig om noget ganske andet. Her drejer det sig om en Dom over en Mands nationale Ære, og det er for mig det afgørende, at Dømstolen her efter min Mening har grebet ind paa et Omraade, der ikke vedkommer den, nemlig ved at afgøre, om han er skikket til at sidde der eller ikke, fordi han er kommet i dette Modsætningsforhold til sine Sognebørn. Det nationalt uværdige ligger i, at der er foregaaet Ting i Præstegaarden — om hvilke den højtærede Minister i øvrigt rigtigt sagde, at de var Præsten imod, og efter hvad der foreligger, har han heller ikke haft Kendskab til, at de er foregaaet i den Udstrækning, de er —, Ting, som gør, at der er blevet Forargelse. Det er rigtigt, men det er dog et Principspørgsmaal af meget vidtrækkende Karakter, om en Tjenestemandsdømstol derfor har Ret til at dømme Manden. Jeg mener det ikke, og derfor har jeg udtalt mig saa stærkt om denne Dom, som jeg har gjort, og derfor er det rimeligt, at jeg, saa langt som det overhovedet er muligt, maa forsøge at værne Manden mod, at Konsekvenser, som betyder, at han afskediges og rykkes væk fra sin Gerning, træder i Kraft, for denne Dom muligvis bliver prøvet. Og denne Mulighed er jo ikke blot en teoretisk Mulighed, eftersom den højtærede Finansminister har nedsat et Udvalg til at overveje, om der skal være Adgang til Anke af den Slags Domme.

Jeg vil derfor sige, at selv om det slet ikke kunde falde mig ind at forsøge at lægge Administrationen Vanskeligheder i Vejen eller at kværulere, maa jeg have en Sikkerhed for, at Administrationen, hvis det er den muligt, vil foretage saadanne Skridt,